



Suomen tieteellinen kirjastoseura
muutoksen tekijät hyvässä seurassa

Toimintasuunnitelma 2025

Toiminnan kuvaus ja toiminnan tavoite

Suomen tieteellinen kirjastoseura (STKS) on perustettu vuonna 1929. Seura on kirjasto- ja tietopalvelualan yhdistys, joka tekee tunnetuksi kirjastojen merkitystä luovuuden ja tuottavuuden perustana sekä välttämättömänä osana koulutusta ja tutkimusta. Seuran jäseniksi ovat tervetulleita kaikki alasta kiinnostuneet, niin yksityishenkilöt kuin organisaatiot ja yhteisötkin.

Toiminta seurassa on näköalapaikka tieteellisiin kirjastoihin sekä kotimaassa että kansainvälisesti ja antaa samalla jäsenen taustaorganisaatioille tukea kirjastotoimintansa kehittämisessä.

Seura

- järjestää koulutusta ammatissa toimiville, opiskelijoille ja muille alasta kiinnostuneille
- tarjoaa mahdollisuuksia verkostoitumiseen niin työryhmyöskentelyn kautta kuin koulutus-tilaisuuksissa
- antaa jäsenilleen tukea työn haasteisiin ja muutoksiin
- edistää alaa koskevaa tutkimus- ja tiedotustoimintaa ja antaa lausuntoja sekä osallistuu niin kansalliseen kuin kansainväliseen yhteistyöhön
- nostaa keskusteluun ajankohtaisia ja alalle tärkeitä aiheita
- pyrkii yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa vaikuttamaan lainsäädäntöön ja alan muihin toimintaedellytyksiin sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Seura on tieteellisten kirjastojen keskeinen täydennyskouluttaja Suomessa.

Toimintalinjat

Seura toimii aktiivisena kirjasto- ja tietopalvelualan kehittäjänä. Keskeinen kirjastoihin vaikuttava tekijä on avoimen tieteen ja avoimen tieteellisen julkaisemisen nouseminen selkeäksi poliittiseksi tavoitteeksi Suomessa ja Euroopassa. Tähän liittyen kirjastojen asiantuntijoiden rooli on kasvanut tutkimuksen ja tki:n palveluiden kehittämisessä. Erityisesti kasvussa ovat tutkimusaineistoihin liittyvät tehtävät sekä avoimen oppimisen ja avointen oppimateriaalien tuottamisen tuki ja ohjaus.

Jatkuvasti seurattavia teemoja ovat tieteellisten kirjastojen toimialan ja palvelujen kehitys sekä näihin liittyvät henkilöstön osaamistarpeet. Kirjastojen kokoelmiin liittyvät kysymykset, kuten tietoaaineistojen hinnoittelu- ja hankintamallit sekä kirjastojen vaikuttavuuden osoittaminen ovat jatkuvasti pohdittavia kehittämisteemoja. Viime vuosina laajentunut avoimen tieteen ja tutkimuksen kehittyminen on ollut pitkälti tieteellisten kirjastojen asiantuntijoiden ansiota. Täyttä avoimuutta ei ole vielä tieteessä saavutettu ja työtä on vielä paljon tehtävänä tieteellisen

kommunikaation toimintamallien muuttamiseksi. Monien tieteellisissä kirjastoissa työskentelevien asiantuntijoiden tehtäväkentän painopiste on siirtynyt tietoaisteiden hankinnasta tutkimustuotosten, ml. tutkimusaineiden julkaisemisen, rinnakkaistallennuksen ja raportoinnin tehtäviin. Kirjaston palvelujen ja aineiden saavutettavuus sekä vastuullisuus ovat myös tieteellisissä kirjastoissa ja Seuran toiminnassa ajankohtaisia teemoja.

Tiede, tutkimus, opiskelu ja oppiminen, muuttuvat. Työ kirjastoissa muuttuu. Opetuksen ja tutkimuksen uudet tavat ja tietoverkkojen hyödyntäminen vaikuttavat kirjastoihin ja niiden toimintatapoihin. Tutkimusdataan ja tiedonlouhintaan liittyvät tehtävät lisääntyvät. Kirjaston asiantuntijat toimivat yhä useammin tutkimuksen ja oppimisen kumppaneina. Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuus nousee tulevana vuosina entistä suurempaan rooliin. Kirjastojen osallisuus näihin kehityskuluihin ja vaikutusmahdollisuudet niihin liittyviin keskeisiin kysymyksiin, kuten digitaalisten aineiden lisensointiin ja avoimen tieteen tuomaan toimintaympäristön muutokseen sekä tekoälyn hyödyntämiseen, ovat seuralle tärkeitä teemoja. Uusi EU:n tekoälyasetus tuo mukanaan uuden tekoälylukutaidon osaamistavoitteen. Tieteellisten kirjastojen pitää ottaa aktiivinen rooli myös tässä kehityksessä.

Strategiset päämäärät

1. Alan osaamisen kehittäminen	2. Kiinnostava ja hyödyttävä jäsenyys	3. Vastuullinen toiminta sekä ennakkoiva ja aktiivinen vaikuttamistyö
---------------------------------------	--	--

Päämääriä tukevat toimenpiteet

• Ajankohtaiset koulutussisällöt ja verkostomaiset toteutukset • Alan osaamisen markkinointi ja profilointi • Yhteistyö alan kansallisten ja kansainvälisten koulutusorganisaatioiden kanssa	• Alan tapahtumiin jalkautuminen, lobbaaminen ja jäsenhankinta • Seuran toimintaa esittelevät webinaarit • Yhteisöllisyyteen aktivoiva toiminta kasvotusten ja verkossa	• Seuran oman toiminnan vastuullisuuden jatkuva arviointi • Aktiivinen lausuntojen antamisen menettelytapa • Suora vaikuttaminen keskeisiin päättäjiin ja poliittisissa vaaleissa tutkimusedellytysten esillä pitäminen • Tutkitun tiedon jakamisen ja tieteellisten kirjastojen merkityksen esiin nostaminen yhteiskunnassa
--	---	---

Toimintaresurssit

Jäsenistö, työryhmät, hallitus, toimihenkilöt ja puheenjohtaja sekä yhteistyöverkostot.

Toiminnan painopisteet vuonna 2025

Vuonna 2025 Seuran toiminta näkyy jäsenille erityisesti jäsenlehden Signumin kautta sekä työryhmien järjestämien koulutusten ja webinaarien muodossa.

- Vuonna 2025 järjestämme koulutustilaisuuksia tieteellisen kirjastoalan ajankohtaisista teemoista. Koulutuksia voidaan toteuttaa myös työpajojen muodossa.
- Vuoden 2025 aikana on tulossa useita myös tieteellisten kirjastojen toimintaan vaikuttavia säädös- ym. uudistuksia. STKS:n kirjasto juridiikan työryhmä on keskeinen toimija seuran säädösuudistuksiin liittyvien lausuntojen laatimisessa. Kirjasto juridiikan työryhmä tekee yhteistyötä koko kirjasto-, arkisto- ja museoalaa edustavan KAM-juridiikkaryhmän kanssa. Vuonna 2025 Seura priorisoi sellaisten lausuntojen ja kannanottojen laatimista, jotka ovat tieteellisen kirjastoalan ja STKS:n kannalta erityisen tärkeitä.
 - Esimerkkejä valmisteilla olevista uudistuksista ovat arkistolaki ja laki Kansallisarkistosta, tietosuojalain kokonaisuudistus sekä EU:n tekoälyasetuksen soveltamisen käynnistys ja sitä tarkentavan kansallisen lainsäädännön voimaantulo vuonna 2025.
- Generatiivinen tekoäly on ollut tieteellisissä kirjastoissa ja seuran työryhmissä ja koulutuksissa paljon huomiota saanut aihe ja on sitä jatkossakin. EU:n tekoälyasetuksessa on kirjattuina tieteellisten kirjastojen kannalta tärkeitä asioita, kuten esimerkiksi tekijänoikeudelliset näkökulmat.
- Työryhmät edistävät kirjastoalalla toimivien asiantuntijoiden verkostoitumista ja hyvien käytänteiden jakamista työryhmän kesken ja työryhmät voivat kehittää myös uusia toimintamuotoja. Esimerkiksi uuden teknologian työryhmä jatkaa demolab-konseptiaan, jossa työryhmän kesken voidaan testata/kokeilla esimerkiksi erilaisia uusia teknologiaratkaisuja.
- Avoimen tieteen kansallisessa kehittämisyhteistyössä laadittu Avoimen tieteen tarkistuslista tieteellisille seuroille otetaan käyttöön seuran toiminnassa kun lopullinen versio valmistuu. Tarkistuslista liittyy vastuullisuuden laajaan teemaan. Vastuullisuus ja kestävyiden ulottuvuudet (sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen) otetaan huomioon kaikessa seuran toiminnassa, jotta voimme edistää vastuullisuuden ja kestävä kehityksen muutosta (Agenda 2030).
- Kehitämme Seuran visuaalista ilmettä muun muassa valokuvamateriaalia uudistamalla viestintää ja markkinointia varten. Hyödynnämme viestinnässä ja markkinoinnissa useita kanavia. Huomioimme eri vaiheissa uraa olevat jäsenet ja jatkamme opiskelijayhteistyötä (oppilaitoksissa esittelyt ja koulutustilaisuuksien ilmaispaikkojen tarjoaminen opiskelijoille)
- Aktivoimme Seuran jäsenrekrytointia jäsenkampanjalla.
- Varmistamme työryhmien sujuvan työskentelyn:
 - Google Workspace alustan vakiinnuttaminen työryhmien käyttöön
 - työryhmien työkalupakin päivitysten käytännön toimivuuden seuranta,

- taloudenhoitajan infotilaisuus työryhmille vuoden alussa
 - työryhmien sähköpostilistan ajantasaisuus
 - toiminnan avaaminen jäsenistölle jatkuu Signum-juttusarjassa
- Seuraamme Signumin toimintamallia cost-benefit -näkökulmasta, onko yhden painetun numeron tuottaminen vuodessa edelleen jatkossakin kannattavaa ja tuo jäsenistölle ja Seuralle lisäarvoa.
- Vahvistamme tutkijayhteistyötä (tutkijapuhujia seminaareihin)

Vuosi 2025 on Seuran 96. toimintavuosi ja siten 100-vuotisjuhlavuotemme lähestyy. Juhlavuoden suunnittelun pitää olla valmis jo ennen juhlavuoden alkamista, joten ideointia tarvitaan jo etukäteen.

Voimme olla ylpeitä Seuran pitkästä historiasta – sen kyvystä uusiutua ja toimia eri vuosikymmenillä alan kehittämisen ja keskustelun keskeisenä foorumina. Toimialamme on kokenut suuria muutoksia Seuran historian aikana. Jäsentensä ja erityisesti työryhmien kautta Seura on toiminnassaan pystynyt seuraamaan ja ennakoimaan alan ajankohtaisia teemoja. Myös tulevaisuudessa Seura haluaa olla jäsentensä tukena tieteellisen kirjastotyön kehittämisessä ja muutoksen tekemisessä. Yhdessä olemme vaikuttavampia!

Kansainvälinen toiminta

Seuran hallitus sekä Seuran eri työryhmät osallistuvat aktiivisesti alan kansainväliseen toimintaan, tiedottavat ajankohtaisista kansainvälisistä kysymyksistä ja edistävät kansainvälisten yhteyksien luomista.

Seura on IFLA:n, EBLIDA:n, LIBER:in sekä UK Serials Groupin jäsen. Näiden järjestöjen toimintaan ja kokouksiin osallistutaan resurssien salliessa tai yhteistyössä muiden kirjastoalan seurojen kanssa.

Tiedotus ja viestintä

- Signum ja uutiskirje
- verkkosivut osoitteessa www.stks.fi
- Seuran sähköpostilista stks@lista.tsv.fi
- sosiaalinen media:
 - Facebook-sivut, <https://www.facebook.com/STKS.FVBS>
 - some-palvelujen seuranta, otetaan käyttöön, jos soveltuva palvelu löytyy, Seura on lopettanut X-tilinsä (ent. Twitter) syksyllä 2024
- Seuran hallituksen, työryhmien ja toimihenkilöiden työskentelyalueena Google Workspace pilvipalvelu
 - jäsenkirje vähintään kahdesti vuodessa, sähköisessä muodossa kaikille, joilla on Seuralle ilmoitettu sähköpostiosoite
 - Seuran esittelymateriaali
 - koulutustilaisuudet
 - lausunnot

- jäsenistön henkilökohtainen viestintä

Seuran toiminnasta ja tapahtumista tiedotetaan myös Kirjastot.fi:ssä.

Jäsenyydet kotimaisissa järjestöissä

- Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Suomen tiedekustantajien liitto
- Suomen kirjastomuseoyhdistys

Työryhmät

Seura toimii työryhmiensä kautta.

Työryhmät tekevät tehtävänantonsa mukaista kehittämistyötä. Ne mm. tiedottavat oman toiminta-alueensa ajankohtaisista asioista sekä järjestävät koulutus- ja keskustelutilaisuuksia alan toimijoille. Seuran työryhmät vuonna 2025 ovat:

- Aineiston saatavuus -työryhmä
- Asiakaspalvelutyöryhmä
- Informaatiolukutaitotyöryhmä
- Kirjastojuridiikan työryhmä
- Taidekirjastojen työryhmä
- Tutkijapalveluiden työryhmä
- Uuden teknologian työryhmä

Seuran hallitus voi tarvittaessa perustaa ja lakkauttaa työryhmiä.

Karl-Erik Henrikssonin rahasto

- Seura hallinnoi yhdessä Suomen kirjastoseuran kanssa Karl-Erik Henrikssonin muistorahastoa.
- Rahasto käynnistää apurahahaun vuoden 2025 alussa.